

DE TRAM

Katholiek Werkmansblad van Sint-Truiden

VERSCHEINENDE DES ZATERDAGS 'S AVONDS

ABONNEMENTSPRIJS : 2,50 fr. per jaar; 1,50 per half jaar, voorop betaalbaar.
Men Schrijft in bij den Eigenaar-Uitgever JOS. LEENEN, Hamelstraat, 13, Sint-Truiden en op de postkantoren.

Artikels en mededeelingen vrachtfrij te zenden, vóór Woensdag avond, aan de Redactie van *De Tram*, Hamelstraat, 13, te Sint-Truiden.
Aankondigingen worden aanvaard tot Vrijdags 's av.

AANKONDIGINGEN : 15 c. den drukregel. RECLAMEN : 25 c. Lange of dikwijls te herhalenannoncen, per accoord. Affiches, enz., gedrukt bij den uitgever dezes blads, worden kosteloos als annonce ingelacht.

Rijken en armen.

Onder dit opschrift lezen wij in *Le Bien du Peuple* van 11. Zondag een artikel dat aller aandacht verdient.

Menigmaal verkeerd begrepen door sommige katholieken, valsch uitgelegd door de socialisten, heeft het de christelijke democratie niet aan tegenstanders ontbroken.

Bij zulk verschil van meening, in zoo een verwarden toestand, is het noodig licht en helderheid te brengen, juist te bepalen wat men wil, duidelijk zijn doel en streven uiteen te zetten. Dan kan iedereen oordeelen, en na een rijp en bezadigd oordeel valt menigmaal de eerste vooringenomenheid weg of komt het boos opzet van anderen met meer klaarheid aan den dag.

Wat willen dan de christelijke democraten? Wat zij willen? Niets dan rechtvaardigheid en liefde.

Zij verzetten zich op de eerste plaats tegen een leerstelsel dat de rechten van den werkmans krenkt, dat den hulpbehoevende overlevert aan de willekeur van den rijke : tegen het leerstelsel van *vraag en aanbod*, geheel in strijd met den breeden, ruimen, openen, liefdevollen geest van het Evangelie.

De werkmans moet ten tweede met den patroon op gelijken voet staan, om zijne rechten te kunnen doen gelden. Indien de werkgever goed is en christelijk, is er zeker geene onrechtvaardigheid van zijnen kant te vreezen; maar ook aan de kwaden moet de mogelijkheid ontnomen worden, verkeerd te kunnen handelen, en daarom moet de Staat, wanneer andere middelen te kort schieten, tusschen beiden treden, om dergelijke misbruiken te voorkomen.

Een einde moet er gesteld worden aan die gewetenlooze ikzucht van sommige rijken, die zich niet bekreunen om het lot van den werkmans, en niets kunnen missen van hunnen overvloed om den ellendigen toestand van anderen te verbeteren.

Wat eindelijk de christelijke democratie beoogt, is het uitroeien van alle misbruiken waardoor het recht van den kleine, van den arme wordt gekwetst, en de algemeene verbetering van het leven der arbeidende klas.

Niet zonder veel moeite zullen wij geraken tot de vervulling dezer eischen. De voorzichtigheid daarom boven alles. Niemand kan het gegronde onzer klachten ontkennen, en wie met goede gevoelens bezield is, zal zeggen : Vooruit! werken wij met ijver aan de verbetering van het lot van den werkmans, en trachten wij ten minste in vrede en wettigheid iederen dag een stap verder te gaan. De werkgevers voelen hunne moeilijkheden, de werkers hun lijden, maar hunne wederzijdsche belangen, in schijn misschien verschillend, zijn in werkelijkheid één.

Scharen wij ons daarom allen als broeders rondom denzelfden vader, den Paus van armen en rijken, en luisterend naar zijne lessen, werken wij ook allen te zamen tot ons wederzijdsch geluk.

Lichtstralen.

De zetter van ons vorig artikel heeft er geen bezwaar in gevonden Congoland zoo maar meteen van Afrika naar Amerika te verplaatsen!... Aan het einde onzer bijdrage staat inderdaad *Amerikaansch België* in plaats van *Afrikaansch België*. Die aardrijkskundige ketterij heeft ongetwijfeld onze lezers eens hartelijk doen lachen. 't Is dan ook niet zoozeer voor hen dat wij de terechtwijzing doen als wel voor den letterzetter, die ons de poets heeft gebakken.

En nu, als besluit onzer artikels over Congoland, het beloofde overzicht van den vooruitgang der Congoleesche beschaving. Wij maken te dien einde gebruik van het uitmuntend werk *Les Congolais*, door den geleerden Broeder Alexis-M. G.

De koophandel van den Onafhankelijken Congostaat bedraagt reeds meer dan vijftien miljoen frank, en bestaat, zooals wij reeds vroeger zegden, in de ruiling van katoenen stoffen, oude kleedingstukken, huisraad, wapens, schietpoeder, zout, enz., tegen ivoor, caoutchouc, koffie, palmnoten, palmolie enz.

Belgische, Engelsche, Duitsche, Hollandsche en meer andere postbooten stellen een regelmatig en gemakkelijk

verkeermiddel daar tusschen Banana en Antwerpen, Hamburg, Liverpool en de overige Europeesche havens. Het gerecht, in twee graden, is regelmatig ingericht in den lagen Congo.

De briefwisseling en de kleine pakken komen spoedig, geregeld en goedkoop op hunne bestemming.

De burgerlijke stand welke zorgvuldig gehouden wordt voor de geboorten, de huwelijken en de sterften der blanken, zal ongetwijfeld ook weldra ingericht worden voor de inlanders, die in de nabijheid der standplaatsen verblijven.

Er is, onder het bestuur van Belgische dokters, een geneeskundige dienst ingericht te Banana, te Boma en te Leopoldville.

Eene openbare mach^t, samengesteld uit verscheidene duizenden zwarte soldaten, onder het bevel van Europeesche officiers en onderofficieren, is reeds goet geoeftend en volkomen in staat om de decreten en reglementen te doen eerbiedigen.

Volstrekte veiligheid is verzekerd op den weg der karavanen, tusschen Matadi en Leopoldville, waar men zoo vrij en met minder gevaar kan reizen dan op vele Europeesche wegen.

De streek der watervallen wordt tot hiertoe bediend door inlandische lastdragers, welke reeds duizenden kilogrammen materialen en koopwaren op hunne bestemming hebben gebracht.

Opmerkenswaardig is ook de tegenwoordigheid van het steeds toenemend getal stoombooten op de wateren van den hoogen Congo, te midden van dat woeste Afrika, dat men over vijf en dertig jaren nog onbewoonbaar waande.

In de meeste standplaatsen worden talrijke kudden hoornbeesten gehouden voor het verbruik en de voortteling.

Een Belgisch handelshuis, *Sanford exploring expedition*, koopt ivoor in den hoogen Congo om denzelfden opnieuw te koop aan te bieden, op de plaats van Antwerpen, dat, evenals Londen, eene Europeesche markt voor den ivoorhandel is geworden.

Het merkwaardigste feit is echter de aanlegging van eenen ijzeren weg van 400 kilometers, welke Matadi met Leopoldville moet verbinden en binnen drie jaar reeds gansch zal voltrokken zijn.

Om dit ontzaglijk werk ten uitvoer te kunnen brengen is er eene maatschappij gesticht geworden met een kapitaal van 25 miljoen franks, waarvan 10 miljoen door den Belgischen Staat zijn onderschreven geworden, het overige door bijzondere of door financieele Maatschappijen van verschillende landen.

Vergeten wij niet melding te maken van de versterkte kampen, welke op verschillende punten ingericht zijn, om den slavenhandel te beteugelen en te beletten.

Eindelijk verdienen ook nog aangestipt te worden : de wetten welke uitgevaardigd werden tot bescherming der inlanders, en om de trapwijze afschaffing der slavernij, het beletten der menschenjacht en de afschaffing van den invoer van sterke dranken en wapens te bekomen.

Ziedaar de heerlijke uitslagen welke men in weinige jaren heeft bekomen, dank aan de edelmoedige pogingen van onzen Koning, geholpen door de heldhaftige opofferingen van talrijke Belgische, Engelsche, Fransche, Zweedsche, Duitsche en Amerikaansche agenten.

Laat ons hopen dat de toekomst voor den jeugdigen Congostaat eene gelukkige en spoedige ontwikkeling moge weggelegd hebben, tot welslagen der Afrikaansche beschaving en voorspoed van den Europeeschen handel, alsook tot eer van België en deszelfs Koning.

P. N. P.

DE LOTING.

1. Jan is er uit gelot.

Jan is er uit! En kleine broer komt buiten adem en bleek van het loopen, als eene bom in huis gevallen en zegt of liever roept zoo goed hij kan : « Moeder... Jan... Jan is er... uit! »

En moeder weet niet wat haar overkomt; zij lacht en weent, zij gaat zitten, maar staat even spoedig op,

zij loopt rond de kamer; zij wil spreken, doch brabbelt iets dat Vlaamsch moet zijn, maar erg op Chineesch trekt.

En vader pinkt ook eenen vreugdetraan weg en trekt of meent te trekken aan zijn baardbranderke, doch blaast met zulk geweld dat de tabak de pijp uitvliegt.

En kleine broer huppelt als eene hinde en « Spits, » de hond, springt mee en bast zoo vroolijk; en « Moor, » de poes, krijgt van moeder eenen kus en « Pietje, » de kanarievogel, zal met een klontje suiker vergast worden.

Eindelijk!...

Jan is daar!

Moeder en Jan liggen weldra in elkanders armen en 't is een kussen en omhelzen, waartusschen het gedurig klinkt : « Moeder! — Oh Jan! Moeder lief! Jan lief!... »

En vader weet niet wat zeggen, en de geburen komen Jan geluk wenschen. Na eens lustig gedronken te hebben, danst al wat beenen heeft eenen rondendans dat de grond er van davert. De moeder danst mee : de goede stukke! kan maar niet begrijpen hoe het rhumatismus, dat reeds drie volle weken in haren rug zat, zoo ineens is verdwenen; — doch nu dat Jan er uit is, ziet ge, is er geen droefheid, noch lijden, noch wee : alles ademt vroolijkheid, leven en opgeruimdheid!

II. Piet is er in gelot.

Piet is er in!...

En met den krop in de keel gaat hij met loome schreden naar huis. De geburen schouwen hem nieuwsgierig na en zien op zijn droef gelaat, wat er is voorgevallen.

In huis wacht moeder met kloppend hart haren zoon en op 't zicht van haar kind moet zij niet verder vragen; zij bedekt haar aangezicht met beide handen : het moederhart lijdt onuitsprekelijke smart.

En vader, die sinds weken geen werk meer had en op het op punt is zijnen oudsten zoon te verliezen, weent als een kind en uit zijne beklemd borst welt eene vermaledijding op tegen de Bloedwet, welke hem zijn kind gaat ontroofen.

Niemand kan spreken.

De hond, die kwispelstaartend rondsprong en van niemand taal noch teeken ontving, is ontmoedigd onder de kachel gaan liggen; de kat is verwonderd dat niemand haar streelt, alhoewel zij ronkend tegen de beenen komt strijken; tot het levendige vinkje aan den muur houdt zich stil als deelde het in 't verdriet zijner meesters.

Alleen de domme hangklok doet haar werk voort en mengelt haar eentonig tikken met het zuchten van vader en het schreien van moeder, zuster en broeders.

En wat ook de brave zoon doe, om iedereen moed in te spreken, hij lukt er niet in : zijn hart ook loopt over van wee en zijne verbeelding schildert hem reeds zijne toekomstige slavernij en het lijden zijner dierbaren.

's Avonds gaat elkeen vroeg naar bed, doch het duurt lang eer de zoete Engel des slaaps er in gelukt de roodgeweende oogen te sluiten — en God weet, hoeveel bloedige tranen er nog vloeien zullen, nu Pieter er is ingelot en de rampzalige Bloedwet haar offer eischt.

Stads- en Provincienieuws.

Volksbond. — Maandag, 2 dezer, maandelijksche vergadering, om 8 ure, lokaal der Aloysianen, Beekstraat.

Sint-Josephskring. — Verleden Zondag was de vergadering buitengewoon talrijk. De geestelijke bestierder stelde voor de verwerping der « evenredige vertegenwoordiging » en een smeekschrift naar de Kamers te zenden, welk hij de vergadering voorlas, en met 175 aanwezige stemmen werd goedgekeurd.

Daarna trad, onder luidruchtige toejuicing, de achtbare Eerevoorzitter binnen, die er zich meer dan een uur opgehouden en vermaakt heeft, na de leden geluk gewenscht en aangemoedigd te hebben, vooral over de inrichting hunner Spaarkas, welke hij dan ook dadelijk met een schoonen stuiver verrijkte, en de vergadering op eene malsche pint bier onthaalde.

Op onze jaarlijksche paardenmarkt van *Verloren Maandag* zijn slechts 394 paarden te koop gesteld ge-

weest, bijna de helft minder dan verleden jaar. Zou het aanhoudend slecht weder daar alleen de oorzaak van geweest zijn? Neen, maar wel de overdreven geruchten van zekere correspondenten aan vreemde dagbladen.

Verleden Maandag na middag is de E. P. Berardus, Minderbroeder, te Sint-Pieter het voorwerp geweest der beledigingen van een dronken kerel, genaamd E. C., van Bevingen. Gelukkig werd hij door zijne twee gezellen intijds weg... gesleurd; anders had men hem zijne onbeschofftheid eens vooral afgeleerd bij middel van eene duchtige afrossing.

Een droevig geval heeft in den morgen van Woensdag jl. plaats gehad in een huisken, gelegen buiten de Dietersche poort alhier, op den weg leidende naar Greven's molen. De 60jarige echtgenootte Cleynen, was sedert eenigen tijd onpasselijk, en in eenen aanval van koorits, terwijl haar man naar zijn werk was, heeft zij zich met een mes eene diepe snede in den hals toegebracht, waaruit veel bloed stroomde en die de dood voor gevolg had.

De Vastenavonddagen zijn hier niet al te baldadig geweest, en de mommen, klein in getal en niet fel ter taal, waren nog al te verdragend.

De dag der loting echter was zoo rustig niet; want niet alleen te Sint-Pieter, maar op verscheidene punten der stad hebben er zelfs bloedige gevechten plaats gehad, die echter dadelijk een einde namen overal waar onze hoofdcommissaris van politie verscheen en er de kracht zijner... handjes eens deed gevoelen.

De gezondheidstoestand onzer stad is voortdurend zeer bevredigend, en waren er niet sedert een tiental dagen eenige gevallen van plotselinge en erge ziekte te Schurhoven voorgekomen, dan zou men haast mogen bevestigen, dat Sint-Truiden, op dit tijdstip van 't jaar, nooit zoo weinig zieken en zoo weinig sterften gehad heeft.

Te Sint-Pieter is alles vergeten; men schijnt er zich zelfs goed vermaakt, maar ook eens duchtig geklopt te hebben, zoowel gedurende den Vastenavond als op den dag der loting. — Zoo gaat het in 't leven. Onheilen en rampen blijven nimmer lang in het geheugen.

Te Schurhoven is de bevolking zoo onbekommerd niet, wijl er eenige onvoorziene sterfgevallen geweest zijn en zekere zieken naar het hospitaal vervoerd. Haasten wij ons echter er bij te voegen, dat deze ziektegevallen zich uitsluitend bepalen in eenige huizen, langs den steenweg, op het uiteinde der voorstad.

Ziehier den uitleg dezer bijzondere omstandigheid. Deze huisgezinnen gaan alle het noodige water halen aan eenen put, gelegen in de hoven achter genoemde huizen. Deze put, staande wagenwijd open tusschen mestkuilen en beirputten, is oud en vervallen en de muren zijn doorsijpeld van water vol organieke stoffen; zoodat de waters van dezen put alles behalve zuiver zijn. Voeg daarbij, dat iedereen water ophaalt met eenen en denzelfden emmer, die aan den put hangt.

Heeft nu de eene of de andere water geput met eenen emmer bevuild met de uitwerpsels van eenen ziekte? Dat is waarschijnlijk. Het is niet minder waar, dat Mr Delballe in 't water van dezen put dezelfde microben ontdekt heeft als die welke zich in het water van eenen put te Sint-Pieter bevonden; deze put is thans gesloten, en men hoort er van geene ziekten meer.

De bedorven put van Schurhoven is over eenige dagen ook gesloten geworden, en het is te hopen, dat daardoor de ziekte er ook zal verdwenen zijn. Overigens de ziektegevallen van Schurhoven schijnen geenszins van zoo ergen aard als die van Sint-Pieter.

Uit dit alles moeten wij besluiten: 1° dat het de plicht

der Gemeente is, de zuiverheid der waters van pompen en openbare bronnen te doen onderzoeken, om alle gevaar te keer te gaan en de bestaande ziekten te doen verdwijnen; 2° dat de burgers goed zullen doen met hunne waters te koken; geen ongekookt water drinken, of liever men drinke geen water dan op koffie of thee gegoten.

Tot nu heeft men te Schurhoven geen ander ziektegeval aan te stippen dan onder de geburen van bovengenoemden put.

Valsche geruchten hebben willen doen gelooven, dat er plotselinge ziekten van gelijken aard ontstaan waren in de Zoutstraat, Hellestraat, op de Houtmarkt; daar is hoegenaamd niets van; en zou er hier of daar een geval van plotselinge ontsteltens geweest zijn, wel dit gebeurt overal, alle weken, alle dagen zelfs; daarover hoeft men zich nu niet meer te verontrusten dan in andere tijden.

Verder bestatigen wij met genoegen, dat sedert eenigen tijd al de volkrijke wijken stiptelijker bewaakt worden onder het opzicht van reinigheid. Oh, indien zekere eigenaars zich nu ook een weinig edelmoediger wilden toonen jegens hunne arme huurlingen, en hun, in de plaats vuile bouwvallige koten aan hoogen prijs, eene fatsoenlijke en lichte woning verschaffen, de kwestie der gezondmaking in de bevolkte wijken zou spoedig opgelost zijn!...

Maatschappij van Onderlingen Bijstand van St-Truiden.

Wij meenen te moeten voortgaan met de aandacht te trekken op het feest-tombola dier schoone Maatschappij, niet alleen omdat het Werk van den Onderlingen Bijstand in zich zelf een aanbevelenswaardige instelling is, die zooveel goeds in onze stad verricht, maar ook omdat wij onze lezers een wezenlijken dienst bewijzen met hun de gelegenheid aan te toonen om, *zonder verhooging van gewone prijzen*, 1° een aangenaam en eerlijk feest bij te wonen; 2° de kans te hebben van een of meer schoone voorwerpen te winnen, en 3° zijne medehulp te verleenen aan een menschevriend werk.

Wij doen het met des te meer ingenomenheid, omdat, na de vooroefeningen der dramatische vertooning en de schoone loten der tombola gezien te hebben, wij het een en het ander met kennis van zaken kunnen en mogen aanbevelen.

De vertooning, langzamerhand voorbereid en met de beste acteurs onzer Maatschappij, zal overheerlijk zijn, zoowel door de uitvoering als door de tooneelschikking en de luisterlijke costumen. Zelden zal men in St-Truiden een schooner stuk hebben zien spelen dan dit drama in vier bedrijven, werk van eenen onzer beste Vlaamsche tooneelschrijvers, dat menigmaal in andere steden hervraagd werd, maar in onze stad nooit gespeeld is.

De tombola, hoewel nog niet verrijkt met eenige schoone loten door edelmoedige personen beloofd, is reeds merkwaardig genoeg: kunststukken, nuttige voorwerpen, noodzakelijke dingen, in één woord, zij munt uit door verscheidenheid en hoeveelheid. De leden en de oprechte vrienden der maatschappelijke werken hebben zich als het ware overtroffen, en als men nagaat dat de de Sociëteit er nog loten zal bijvoegen in verhouding der opbrengst van den verkoop der kaarten, zou men bijna tegen zijn eigen interest handelen met niet ten minste één nummer te nemen, dat daarenboven nog toegang geeft tot de prachtige vertooning.

't Is dus in het belang onzer lezers dat wij hen aanzetten, de gelegenheid te baat te nemen om zich eens eerlijk te vermaken, de kans der tombola te wagen en mede te helpen aan het schoone Werk van Onderlingen

Bijstand. Wie zou hieraan geen franksken willen besteden!

Men kan zich kaarten verschaffen bij M. TRUDO BONAERS, achter O.-L.-V. kerk, waar men ook alle giften in dank aanneemt, zoo geringe als van waarde, en die op de eerste verwittiging zorgt dat de gegeven voorwerpen aan de huizen worden afgehaald.

Lijst der lotelingen

van de stad Sint-Truiden voor de lichting van 1894.

Laagste nummer 202. — Hoogste, 523.

1. Abeels, Hendrik.	203	63. Lamberts, Guilielmus.	219
2. Appeltants, Joseph.	217	64. Lammens, Frans-Henr.	454
3. Baltus, Georgius.	265	65. Leenen, Hubertus.	277
4. Baus, Lambertus.	377	66. Leenen, Lodewijk.	413
5. Beckers, Jan.	416	67. Lenaerts, Joseph.	345
5. Beckmans, Lodewijk.	484	68. Lenaerts, Lambertus.	404
7. Beets, Clemens.	399	69. Lindebrings, Petrus.	440
8. Billen, Frans-Lamb.	497	70. Linnekens, Joseph.	438
9. Billen, Joseph.	474	71. Maes, Ferdinandus.	286
10. Boffia, Petrus.	228	72. Marguillier, Frans.	415
11. Bollaerts, Juliaan.	467	73. Massar, Karel.	221
12. Bossus, Frans-Hub.	509	74. Mathys, Joseph.	314
13. Bruweer, Isidoor.	426	75. Mathys, Marcelus.	501
14. Claes, Joseph.	316	76. Mees, Aloysius.	353
15. Cleynen, Jan-Baptist.	280	77. Menten, Hendrik.	338
16. Coemans, Leopoldus.	360	78. Mievis, Joseph.	305
17. Collaers, Herman.	323	79. Mievis, Theophil.	394
18. Coppers, Eugenius.	204	80. Nelis, Joseph.	352
19. Cortenray, August.	344	81. Neys, Lodewijk.	491
20. Coune, Alfons.	356	82. Onclinx, Lodewijk.	515
21. Dams, Joseph.	504	83. Peeters, Lambertus.	431
22. Deborne, Guilielmus.	359	84. Philippaerts, Frans.	318
23. Debruyne, Arsenius.	450	85. Philippaerts, Joseph.	421
24. Degros, Emiel.	430	86. Plugers, Ferdinandus.	465
25. Dehaes, Joseph.	234	87. Poelmans, Laurentius.	278
26. Dehairs, Jan.	417	88. Pulinx, Leopoldus.	396
27. Dehore, Frans.	442	89. Putzeys, Antonius.	256
28. Dufaux, Edgardus.	321	90. Quinten, Lodew.-Th.	324
29. Dupont, Theophil.	285	91. Ruymen, Emiel.	456
30. Duvivier, Joseph.	263	92. Saelemaekers, Gull.	375
31. Engelbosch, Marcellus.	302	93. Schepers, Joseph.	317
32. Fecken, Michaël.	257	94. Schouberechts, Justin.	437
33. Franco, Joseph.	260	95. Sente, Alfons.	488
34. Fredrix, Herman.	341	96. Sente, Joseph.	523
35. Geets, Joseph.	401	97. Smets, Antonius.	300
36. Genar, Alfred.	284	98. Steuckers, Hubertus.	231
37. Geurts, Juliaan.	346	99. Stiers, Jan.	291
38. Gielen, Juliaan.	296	100. Stippelmans, Alfons.	463
39. Gillissen, Frans.	247	101. Stultjens, Edmundus.	343
40. Gillard, Guilielmus.	289	102. Swennen, Hubertus.	457
41. Groffy, Joseph.	460	103. Tabruyn, Joseph.	482
42. Gutscoven, Joseph.	371	104. Tits, Eugenius.	251
43. Haesen, Frans.	471	105. Vanbeekbergen, Felix.	245
44. Haesen, Joseph.	419	106. Vanbrabant, Jan.	283
45. Hanbrechts, Georgius.	290	107. Vanbrabant, Joseph.	383
46. Hinnaels, Alfons.	507	108. Vandebroek, Lambert.	386
47. Houwaer, Joseph.	351	109. Vandenborne, Karel.	485
48. Huygen, Guilielmus.	301	110. Vanden Ryn. Leon.	303
49. Jacobs, Guilielmus.	349	111. Vandercappellen, Fr.	264
50. Jaquet, Hendrik.	218	112. Vanderhoeven, Achil.	281
51. Jadoul, Fernandus.	270	113. Van Genechten, Gull.	241
52. Jennart, Karel.	335	114. Vanharen, Lodewijk.	429
53. Jennart, Hendrik.	379	115. Van Istendaal, H.-H.	449
54. Jenné, Frans.	238	116. Vanoirbeek, Guilielm.	435
55. Jeugmans, Alfons.	331	117. Vansimpens, Karel.	243
56. Jonckers, Gustaaf.	519	118. Vanwelkenhuysen, A.	409
57. Juvyns, Edgard.	455	119. Vanwiddingen, G.-J.	494
58. Labbe, Juliaan.	469	120. Vanwiddingen, Jan.	473
59. Labé, Hendrik.	273	121. Velaers, Frans.	202
60. Lafosse, Frans.	424	122. Velaers, Joseph.	248
61. Lafosse, Juliaan-Alfons.	423	123. Willems, Gustaaf.	274
62. Lagnau, Juliaan.	486		

FEUILLETON VAN DE TRAM. 11

DE PIOETERS EN DE KAJOETERS

OF

BELGISCH CONGO

VANDAAG

DE GEMEENTE LUSTHOVE

OPGEDRAGEN

AAN ZIJNE MAJESTEIT LEOPOLD II

door ZAGEMANS (1).

TWEDE DEEL.

I.

Zeven arbeid^{en} en kommervolle jaren ^{draven} als eene vlucht snelle zwaluwen voorbij sedert de Eerw. Heer Sampermans in het zoo ruwe Congo aan het stoffelijk en zedelijk ontwerp der beschaving, onder zijne parochianen, de hand had geslagen.

De geniale Pastur vroeg zich reeds over jaren of de vooruitgang wezenlijk bestaat? Die het boek van onzen onsterfelijken Heer Thonissen lazen, voor opschrift dragende: *Le Progres indéfini*, aarzelen geen oogenblik een bevestigend antwoord te geven. Het is echter volstrekt noodig een grondig onderscheid te maken tusschen den stoffelijken en zedelijken vooruitgang van het menschedom.

Sedert 1500, na de ontdekking van Amerika, na de uitvinding der drukpers, na de ^{bestatiging} der electriciteit,

(1) Eigendom des Schrijvers. — Verboden over te nemen.

waar wij nu nog maar het A B C van ^{in talgemaaken} beleven, na den verrekijker, die door eenen afstand van drie en veertig trillioenen kilometer heen peilt, en de Alpha van den Centaurus gaat op heeter daad van loopen straling betrappen; na het vergrootglas, die overmachtige genius van chimica en leven, dien onfeilbaren wegwijzer door de oceanen heen; na het stoomtuig en de machine, die mischien in nakende toekomst den mensch min of meer zal ontvoogden van de stoffelijke wereld, en tot eene hoogere spher boven ploeg en spade reeds voorbereiden, is het dan nog mogelijk den stoffelijken vooruitgang te loochenen of te betwisten? Eene uitzinnigheid!

Eenige willen hebben, dat de stoffelijke vooruitgang noodlottig den zedelijken vooruitgang voor gevolg moeten hebben. Erbarmelijke dwaling!

De godsdienst ^{alleen en niet de wetenschap} verheft, veredelt, volmaakt en beschaaft. Wij kunnen hier in geene bewijzen treden, die den hardnekkigsten zonden dwingen te gelooven.

Al waar de katholieke priester den voet zet en waar hij zijnen invloed, het kruis in de hand, kan en mag uitoefenen, praalt de zedelijke vooruitgang als een prachtige magnolia-boom, en zingt de morgen tot den avond, en de avond tot den dageraad.

„Zoekt eerst het rijk Gods en het stoffelijke wordt u toegeworpen.“

In ons Congo, een der woestste vaderlandsche gewesten, komt een jeudige priester, den brevier onder den arm, zachtmoedig en zachtzinnig aangetreden, en na zeven jaar, dank aan zijn fortuin, dank aan zijne familiebetrekkingen, verwekt hij wonderen op dien ongestuvrijen bodem:

Eene nieuwe school met gediplomeerd personeel;
Eene nieuwe gotische kerk, pareltje van bouwkunde;
Eene nieuwe allerbevalligste pastorij;
Een klooster van religieuzen;

Eene potbakkerij, in betrekking van levering bij den vreemde;

Eene fabriek van koffiemolens, overal gezocht.

Eindelijk, eene clinique of ziekenhuis voor de kleine kinderen, in de eerste jaren van het leven.

Wij gaan nu terloops al die werken eens na, en eerst-voor-al de kerk.

Te midden van een begroesd plein stond dat gebouw met zijnen toren, op wiens spits de vergulde weerhaan wimpelde en het kruis minzaam glansde onder de stralen der zon. Door een klein portaal, in wiens gewelf de gotische bogen in bonte kleuren zich bevallig kruisden, trad men het huis des Heeren binnen. Het was alsof eene godsdienstige geheimzinnigheid u omgaf met eene wierookwolk van geloof en zachten vrede. Het oog, bij den eersten stap, viel dadelijk op het hoog altaar, op het tabernakel dat, omgeven van vijf gekleurde vensters, als in eene tinteling van versmolten regenboogkleuren, gelijk eene ontgeesting scheen op te rizen. In het gewelf tusschen de gotische bogen van het koor, had een kunstenaarspenseel de geheele Veropenbaring en Geschiedenis van het Heilig Sacrament des Altaars in de liefste tafereelen afgemaald. De Boom des Levens met zijne zwerige bladers, doorlospeld van gouden biezen, viel het eerst in het oog, dat, als vervoerd, door geheel het Oud Verbond henen zag en eindelijk rustte op het Laatste Avondmaal, het Paaschlam der Hebreeuwen, Melchisedech, enz. Dan volgde aan de andere zijde eene Mis in de catacomben, de Consecratie, waar een priester de heilige Hostie omhoogstak, enz., enz.; dan verscheen St Juliana met hare vriendin Eva, Pantaleo, Paus Urbanus en St Thomas, de zanger der Verbazende Geheimenis; de overige meubilering der kerk beantwoordde, in predikstoel, biechtstoel, communiebank, doopfont, enz., aan den smaak en aan het kunstwerk van het koor. Heer Sampermans, eene artiestenziel en die al deze werken met eigene beurs bekostigde en betaalde, had zijn

traant

MONTENAËKEN. — De genaamde V....., jonkman, dezer gemeente, heeft zich verleden Donderdag onder den trein geworpen, op 20 meters afstand van Gingelom. De ongelukkige werd met vermorzeld hoofd en een gebroken arm opgenomen en is een uur later gestorven. Eer hij dien zelfmoord pleegde, was hij het koffiehuis van P. G. binnengegaan, wierp er zijne laatste 5 centimen op den toog en vroeg een druppeltje, zeggende, dat dit zijn laatste zou zijn en men 's anderendaags van hem niets meer zou hooren. Hij had inderdaad geen duit meer op zak.

RUMMEN. — Een droevig ongeluk is in deze gemeente gebeurd. De oud-pastoor dezer parochie op eenen avond dezer week huiswaarts keerende, is, misleid door de duisternis, naast de pastorie in den vijver gesukkeld en verdronken. Men heeft zijn lijk des anderendaags 's morgens eerst teruggevonden.

Hij had zich wat laat opgehouden bij een zijner oude parochianen, die hem uitgeleide deed tot aan de brug, vóór den ingang zijner woning, en zeker met het gedacht is terugkeerd, dat de brave man in veiligheid was.

HASSELT. — Bij de loting van Hasselt, welke den 6^{en} dezer heeft plaats gehad, hebben de lotelingen van Diepenbeek het van den weg gebracht. Zij hebben bij een vreedzamen burger der gemeente deuren en vensters stuk geslagen. De daders zijn gekend.

RECKHEIM. — Er is spraak van een zeker getal leerlingen onzer Liefdadigheidsschool naar het nieuwe Weldadigheidsgesticht van Moll over te brengen. Ook verscheidene beamten van ons gesticht zouden binnen kort naar dat van Moll verplaatst worden.

Door dezen maatregel worden, naar het schijnt, twee ontevreden gemaakt: te Moll zouden de nieuwe gasten niet erg welkom zijn, en te Reckheim wordt hun vertrek met geen goed oog aanzien! Er valt echter aan te twijfelen of Minister Lejeune zich daar wel fel om bekreunt.

Uit het *Staatsblad*. — Bij koninklijk besluit van 30 Januari II. zijn benoemd tot leden van den Toezichtsrad der Liefdadigheidsschool van Reckheim: de Heeren A. Slegers, lid der Bestendige Deputatie te Tongeren; F. Silvercruys, Procureur des Konings te Tongeren; L. de Corswarem, Eere-Procureur des Konings te Tongeren; H. Powis de ten Bossche, grondeigenaar te Eelen; C. Gielen, lid der Bestendige Deputatie te Bilsen; E. de Caritat de Perruzis, Provincieraadslid te Lanaeken; L. de Matthys, Provincieraadslid en Burgemeester te Munster-Bilsen.

MECHELEN-A/MAAS. — Verleden Dinsdag 's morgens keek iedereen naar de schouw van een der voornaamste huizen onzer gemeente, in 't midden van het dorp gelegen. Stoutmoedige « farceurs » hadden niet tegen het gevaar opgezien om daar, gedurende den nacht, op eene hoogte van minstens tien meters... eene wieg te gaan plaatsen!

Men vraagt zich af hoe het mogelijk is dat zij er niet hals en beenen bij gebroken hebben? te meer daar het dien nacht buitengewoon donker was.

Er worden ijverige opzoekingen gedaan om de « helden » dier slechte poets te ontdekken.

SLUIZEN-OP-DEN-JEKER. — Dinsdag morgen heeft men op het kerkhof alhier, op een graf, het lijkje van een pas geboren kind gevonden; het was in doeken gewonden en er lag een zware steen op.

Kerk der Zwart-Zusters.

Morgen Zondag en de drie volgende dagen, 40-uurgebed. Denselven Zondag, Feest der Verschijning van O.-L.-V. van Lourdes.

Eerste Mis om 6 ure, tweede om 7, derde om 8 ure. Hoogmis om 8 1/2, tot intentie van Z. H. den Paus. Op

verheven gevoel hier lucht gegeven. Ongelooflijk hoe die lieve, zachtmoedige, minzame doch eenvoudige pracht van penseel en kleuren de ruwe moederen dadelijk innamen en temden; hoe zij zich aan den ingang der kerk de schoenen zorgvuldig op het ijs afwreven en bijna als op de teenen Gods huis binnentraden. Het orgel en de hoogzaal kunnen wij zonder melding niet overslaan. Het orgel bestond uit twee klavieren en achttien registers met onafhankelijk pedaal. Vele orgels op de dorpen zijn zoo scherp gestemd dat zij de ooren afsnijden, maar niet eene enkele pijp, nog niet onder de snaterende trompet, of haar geluid was zoo mollig als hadde nachtegaal en lente hunne monding gestemd. Het volle spel zelfs was welluidend als eene eolische harp. De zestienvoeter verbond, als zachtzinnige vrederechter, alle pijpen. Het ongeoeffendste oor voelde dadelijk dat de Heer Th. Roef, van Sint-Truiden, de kundige stemmer was geweest. *zijn hart bleef verscheurd door de zachte klanken.*

In vele boerenkerken treffen men schilderijen aan, die men vrij eene boerenkermis mag noemen, of mislukte pasteien van Teniers, alsook beelden van komstig vastenavond. Het voormalig Congres van Mechelen nütte den wensch, tegen dusdanige onbetamelikheden in te komen. Sedert ontstaat er eene heilzame poging, om *aan* godsdienstige begrippen en kunstgevoel in schilder- en beeldhouwkunde gewijde tafereelen en godsdienstige beelden te verhandelen. De verpeste ademhaling van Frankrijk en Voltaire had tot de lucht onzer academiën vergiftigd. De Duitse school van Dusseldorf, enz., bracht sedert een zuiveren luchtstroom tot stand.

Maar onthoofdgedacht was hier te verhalen, hoe de kunstenaar, Heer Sampermans, in bezit van een schier volmaakt orgel, den waren kerkzang en hoogst muzikalen smaak te Congo had ingevoerd. Doch eerstvoor al eene nog niet gehoorde poets zijner zuster, de vermaarde dokters van New-York. Terwijl haar dierbare broeder in het oud

datzelfde uur wordt dien dag te Lourdes eene plechtige Hoogmis met *Te Deum* gezongen tot besluit van den pelgrims-tocht, waarvan Z. H. zelf het geestelijk opperhoofd is; op datzelfde uur leest de Paus ook de heilige Mis, in vereeniging met de pelgrims en met al degenen die door hun gebed zich bij den pelgrimstocht aansluiten.

Om 5 1/2, Rozenhoedje, Sermoon en plechtig Lof. De drie volgende dagen, eerste Mis, om 6 ure, Hoogmis om 9 ure, Vespers om 4 ure.

Al onze lezers kennen de schoone kapel van het krankzinnigen gesticht te Ziekeren (Sint-Truiden). Alwie er ooit een bezoek aan gebracht heeft, zal kunnen bestatigen dat het een pareltje is, waardig om naast de prachtigste gestichten van het land te prijken.

Toen wij onlangs in deze kerk eenen lijkdienst bijwoonden, werden wij er andermaal aangenaam verrast door het bemerken van een onlangs nieuw beeldhouwwerk, waarmede het koor verrijkt is, samengesteld uit twee en twintig gestoelten in romaanschen stijl en in volkomene overeenstemming met den stijl der kerk. Onze verassing was des te aangenaamer, daar wij terzelder tijd vernamen, dat dit voortreffelijk werk, tot in zijne minste bijzonderheden uitgevoerd volgens het voorgeschreven plan, komt uit de werkhuizen van eenen onzer stadgenooten, M. Guil. Gielen, in de Statiestraat.

Bij het bezichtigen van dit merkwaardig werk en het vernemen der uiterste voldoening, waarvan de kunstmatige uitvoering en de zoo voordeelige prijs het voorwerp zijn geweest, kunnen wij niet anders dan onzen stadgenoot geluk wenschen over eene zoo welgelukte en geprezen uitvoering, die iedere liethebber van schoon en voordeelig beeldwerk zal willen zien, en dat overigens reeds hooggeschat geweest is door vreemde bevoegde bezoekers, die er zich weinig aan verwachtten in onze stad een zoo volmaakt kunstwerk te kunnen bekomen en wel aan de gunstigste voorwaarden.

BINNENLAND.

Prinselijk huwelijk. — Prins Karel van Hohenzollern en prinses Josephina, dochter van den Graaf van Vlaanderen, zullen in de aanstaande Meimaand te Brussel in 't huwelijk treden.

Aan het Hof en in het paleis van den Graaf van Vlaanderen zullen bij die gelegenheid groote feesten gevierd worden, welke met einde Maart zullen beginnen.

Er zal voor prinses Josephina geen bruidschat aan de Kamer gevraagd worden. De Graaf van Vlaanderen is een der rijkste prins van Europa.

Leopold I liet bij zijn afsterven 60 millioen na, welke in drieën meesten verdeeld worden.

De Graaf van Vlaanderen werd zelfs bevoorreedigd op voorwaarde eenige pensioenen te betalen, die stillekens wegstierven. Daar hij geene groote ondernemingen te ondersteunen had, zooals die van Congo of van Mexico, is het dus niet te verwonderen dat hij een der rijkste prinsen is van onzen tijd.

BRUSSEL, 8 Februari. — In de Anderlechtstraat had eene ontploffing plaats. Onder den schijn van eenen aanslag tegen het *Café Métropole*, hadden eenige *pick-pockets* eene kardoos doen ontploffen, om zoo, in de woeling welke er moest op volgen, de zakken der omstanders leeg te rooven. De politie heeft zes dier slimmeriken bij den kraag gepakt.

LUIK, 8 Februari. — Dinsdag nacht keerde de mijnwerker Bierwart naar zijn logement te Sint-Niklaas terug, toen hij eene bende gemaskerden ontmoette, die hem omringden, met slagen overlaadden en ten slotte in eenen grooten waterput wierpen. Bierwart kon zich, om

kerke van Congo eene hoogmis zong, had zij naast haar een phonograaf van Edison geplaatst, tegelijk met eene *photographie instantané*.

Zij vatte in haren phonograaf geheel den vollen *Credo* op, en pakte terzelder tijd in eene *photographie* al de zangers der hoogzaal, *koster* inbegrepen.

Op eene soirée of avondvergadering bracht zij in New-York dien *Credo* met phonograaf weer op het toneel. Wat er gelachen werd!

De phonograaf schreeuwde, schreeuwde, dat zij zich allen de ooren met de handen *bedekten*.

Zingen zij zoo den kerkzang in België? vroegen zich de genoodigden.

Agnes antwoordt: Kan de phonograaf liegen? In de Belgische dorpsparochiën beeldt men zich in, dat hoe meer men schreeuwt des te schooner de zang is. De eene schreeuwt tegen den anderen op, en die het hardste schreeuwt is de bekwaamste zanger. Een *Credo* of een *Magnificat* verlamt u de voortrommel ten minste voor drie weken; maar ziehier de *photographie*. Ziet gij die lange, magere, dorre zanger niet voor misseel en lessenaar staan, op zijne teenen, den mond in de lucht? Dat is de koster, die door den neus zingt als een draaisteen van scheersleip en geheel de hoogzaal, omdat hij koster is, ambtsbalve wil overschreeuwen. Naast hem staan zijne twee zonen, een met gebalde vuisten alsof hij met den *Credo* aan het boksen is; van den anderen kant, zijn tweede zoon, die, de vuist onder de kin, de bekkeneelen tegeneen stoot alsof hij elke lettergreep, die uit den mond komt, wou bijten als een hond; een andere brult gelijk een os; een tweede zingt, hoofd en oogen omhoog, alsof hij het gewelf der kerk aan het bombarderen viel; een derde zet zich, als eene waschvrouw, de twee handen in de heupen en zingt alsof hij den *Credo* eenen hoop chicanes aan het zeggen ware; een vierde trekt zich met het linker oor alsof hij lettergreep voor lettergreep moest in het leven trekken; een

hulp roepend, eenigen tijd boven houden. Voorbijgangers wierpen hem eene koord toe, doch deze brak bij de eerste poging om hem op te trekken; de tweede poging gelukte. Een der plegers van 't misdrijf is aangehouden.

ANTWERPEN. — *Eigenaardig man.* — Zekere Van Goulaken, milioennair, stierf onlangs te Antwerpen. Behalve zijne onroerende goederen en zijne titels, vond men te zijnent 800,000 frank in goud. In zijn testament verbood hij aan zijne neven zijnen dood aan te kondigen « met spijt » vermits zij alsdan zouden liegen, zegde hij. Volgens eene andere schikking, moest er te Schilde een prachtig banket plaats hebben voor degenen die zijne lijkst tot aan het kerkhof zouden gevolgd hebben. De overledene schreef: « Ik wil niet dat men zich vervele op mijne begrafenis. » Men ziet het, een ware filosoof!

Jachtongeval.

De Heer Henri Chauveau van Rivarenes was dezer dagen op jacht, wanneer hij eene ekster zag die op eenen populier zat. Hij schoot en de vogel viel in de Indre.

Hij keerde zijn geweer om, greep het bij den loop en trachtte met den kolf het gedode dier aan kant te brengen, wanneer al met eens het tweede schot ook afging en de gansche lading in zijne zijde drong, na hem voor-eerst bijna geheel de rechterhand te hebben afgerukt. Chauveau is eenige uren later bezweken; hij laat eene weduwe en drie kleine kinderen na.

Kleermakers en douaniers.

Een kleermaker van Kortrijk is er onlangs op de Fransche grens leelijk ingeloopt.

Even als zijne confraters werkte hij veel voor de bewoners der Fransche grensgemeenten en deed dan, evenals zij ook, de kleeren aan, welke hij leveren moest, om er geene inkomenderechten voor te moeten betalen.

Nu dezer dagen werd hij door de douaniers van Tourcoing tegengehouden, toen hij op weg was naar Roubaix, waar hij een kostuum te leveren had, dat hij over zijne eigene kleeren had aangetrokken.

Hij had schoon te zeggen dat hij gewoon was twee broeken, twee ondervesten, twee frakken en twee overjassen te dragen, 't hielp niet; hij werd ingepalmd en zal er de gevolgen van te dragen hebben.

RUSLAND.

Men telegrafeert uit Moskou dat gansch de stad zich met een schrikkelijk drama, dat onlangs door de Russische pers kenbaar gemaakt werd, bezig houdt.

Zekere Nicolaas Viktoroff had een meisje Anna P. Pimenova vermoord, daarna in stukken gesneden en dezelve in een koffer naar Berst-Litoosk gezonden.

Dat monster verscheen thans voor het Assisenhof; zijne houding was oprecht stoutmoedig en onbeschaamd.

Op eene vraag van den Voorzitter waarom hij juist bovengemelde stad verkozen had om de bloedige overblijfselen van zijn slachtoffer te zenden, antwoordde het monster spottend:

— Ik kon ze toch niet naar Toulon zenden om de Fransch-Russische feesten bij te wonen!

De betichte werd tot levenslangen dwangarbeid in de goudmijnen van Sibirië veroordeeld.

Onder de pers bij den uitgever dezes, om eerstdaags te verschijnen:

Encyclique de Sa Sainteté Léon XIII sur la condition des ouvriers

Nieuwe uitgave, in synoptische tabellen; acht in-4° bladzijden. Prijs: fr. 0,30. Kortings naar gelang van 't getal bestelde exemplaren.

vijfde speekselt den graduaal het gezicht vol; een zesde jaagt zijnen zang met gewrongen mond ter zijde uit, en bezevert zijnen gebuur, maar allen schreeuwden, schreeuwden alsof zij een brandmerk ontvingen.

Ook werd er erhmarmelijk gelachen, en riepen zij: Miss Agnes, gij overdrijft.

— Overdrijven! sprak zij weer, overdrijft de *photographie?* *van het bloed vol*

Geen gedacht meer van dien toestand. Heer Sampermans, die kerkmuziek en orgel in den grond bezat, Ring en Bach op het gezicht afspeelde, had zich op die zeven jaren van zijne herderlijke zending eene hoogzaal gevormd zoo keurig, zoo uitgelezen, zoo kunstmatig, dat zelfs artisten uit de hoofdstad naar zijnen kerkzang kwamen luisteren. Wij zeggen kerkzang: Muziek op theaters en op wereldsche feesten, sprak Heer Sampermans, maar kerkmuziek, kerkzang in de kerk, heden nog als tijdens Palestrina. De kerkzang, ging hij voort, kent geene musicale gammen, ingevoerd door Guy d'Arezzo, maar slechts wijzen uit de Eolische en Dorische toonzettersmethoden. Gelijk onze gotische kerk, sprak hij nogmaals, de oude Druidsche bosschen met hunne opgeschoten gewelven heeft nagebootst, en dat de begeestering van het geloof de gewelven heeft ten Hemel geblazen, zoo ook moet de kerkmuziek met haren arendtred soms eens den grond raken, doch steeds met hare vleugelen het oneindige, het stoffelooze *haveren*. Als gij uit eene hoogmis of uit een lof komt mocht gij gevoelen dat gij door de kerkmuziek onder den invloed van een magneet zijt geweest, die u den voet aan het stoffelijke der aarde heeft ontheven.

Met zulk eene priesterlijke ziel was Congo na zeven jaar geen Congo meer. Ook eene keurige harmonie had Heer Sampermans in vrede en verdraagzaamheid tot stand gebracht.

(Wordt voortgeset.)

trillen

Burgerlijke stand der stad Sint-Truiden
Aangiften van 3 tot 9 Februari.

GEBOORTEN

Mannelijk : 4. — Vrouwelijk : 7.

HUWELIJKEN

Bollen, Joseph, met Degros, Elisabeth. — De Grave, Petrus, met Boonen, Emma. — Vanbergen, Petrus-Hubertus, met Libens, Maria. — Marteau, Aloysius, met Vansimpson, Maria.

OVERLIJDENS

Lemoine, Dorothea, oud 51 jaren, echtg. van Pisane, Toussaint-Henricus. — Moers, Anna-Maria, oud 67 jaren, echtg. van Peeters, Jan-Baptist. — Coopmans, Maria, oud 58 jar., ongeh. — Spiritus, Anna-Catharina, oud 63 jaren, echtg. van Cleynen, Jan. — Thommis, Hubertus, oud 37 jaren, echtg. van Quinen, Paulina. — Coenen, Anna-Maria, oud 61 jar., echtg. van Champagne, Antonius, Kinderen onder de 7 jaren : 3.

MARKTPRIJZEN.

ST-TRUIDEN, 10 Febr. — Tarwe de 100 kilo's 14,00 fr. Koren de 100 kil. 11,75 fr. Havre de 100 kil. 16,50 fr. Garst de 100 kil. 17,00 fr. Aardappelen de 100 kil. 4,50 fr. Boter de kilo 2,80 fr.

P. ROLLÉ

Huis- en Polychroomschilder
TAPISSIER

Glazenmaker en Rouwbehanger

Varkensmarkt, 10, St-Truiden

Spedige bediening. Nauwkeurig en duurzaam werk.

Gematigde prijzen.

Studie van Mr COEMANS, Notaris te Sint-Truiden.

Verkoop van HUIS met HOF

te Sint-Truiden.

Donderdag, 15 Februari 1894, om 2 ure na middag, ten koffiehuize van M. Boonen-Nys, aan de Dietersche poort, te Sint-Truiden, zal de familie Nicolai publiek en ten meestbiedend door het ministerie van den Notaris COEMANS verkoopen :

Huis met Hof, verdeeld in twee woningen, gelegen te Sint-Truiden, aan de Dietersche poort, sectie H, nummers 509, 511A en 514 van 't kadaster, palende de Heeren Lenaers-Boonen, Coekelberghs, Van den Berck, Boonen-Neys en De Roo-Haan.

Verhuurd tot 15 Maart 1895 aan M. Frans Onckelinx mits 180 frank, en aan M. Gerard Beets, mits 130 fr. huur 's jaars boven de contributie.

Om uit onverdeeldheid te treden.

Verkoop van een schoon HUIS

te Sint-Truiden.

Donderdag, 1 Maart 1894, om 2 ure na middag, ter herberge van M. Lamb. Plingers, op de Houtmarkt, te Sint-Truiden, zullen Madame de weduwe Joachims en kinderen, dezer stad, publiek en ten meestbiedend door het ministerie van den Notaris COEMANS verkoopen :

Een schoon Huis met opene plaatsen, achterbouw, samen groot 3 aren 96 centiares, gestaan en gelegen te Sint-Truiden, op de Houtmarkt, sectie H, nummer 188 van het kadaster, palende Mej. Gertrudis Coninckx, den heer Ferdinand Denvoz-Plevoets, de heeren en juffrouwen de Creeft, Madame Mewissen en dochter, en Mevrouw Ulens-Moreau.

Aan te slaan den 1 Mei 1894.

Studie van Mr NAGELS, Notaris te Sint-Truiden.

Verkoop van AKKERLANDEN.

Donderdag, 15 Februari 1894, om 2 ure, ten drinkhuize van Joseph Grené, buiten Stapelport, te St-Truiden (oud huis Pirson), zullen de kinderen Vandersmissen door den Notaris NAGELS verkoopen :

Gemeente Sint-Truiden.

1° Land, groot 39 aren (8-19), gelegen op den Leeuweweg, aanpalende de Kerkfabriek van Bevingen, Grails, den Arme en de Godshuizen van Sint-Truiden.

2° Land, groot 20 aren (4-15), gelegen bij het voorgaande, aanpalende Vanrykelen, Ulens en de Godshuizen van Sint-Truiden.

3° Land, groot 44 aren, gelegen op den Zavelberg, aanpalende Michotte, Juvveyns-Muls, Plevoets en de Godshuizen.

Gemeente Halmael.

4° Land, groot 33 aren (7-11), gelegen in het Ganzenborneveld, aanpalende Rigo, den Arme van Halmael en den weg naar Velm.

Gemeente Brusthem.

5° Land, groot 58 aren (14-), gelegen in het Ordingerfeld, palende August Vrancken, de Lenaertstraat en Helmus Loix.

VERKOOP

VAN

Meubels en andere Voorwerpen

te Sint-Truiden.

Maandag, 5 Maart 1894, om 10 ure, zal sieur Jacobus Neys, aan zijne woning, te Sint-Truiden, op Sint-Jan, buiten de Dietersche poort, door den Notaris NAGELS publiek verkoopen :

Allerhande Huismeubels, zooals tafels, stoelen, ledikanten, kleerkassen, commoden, oude gebeitelde schapraaien in eiken hout, waarvan eene van 4 meters 50 lengte en 2 meters 20 hoogte, dienstig voor kerken, kloosters of groote huizen; eiken schab met glazen kas, eiken lessenaar, allerlei koper en tin.

Kar, Camion, Handwagen op ressorts.

Paardsgetuig.

Beetenmolen, Beetenlavor, Wanmolen, Hekselbank, kunnende in werking gebracht worden door stoom of met de hand; Waag met gewichten; Steenen Trogen; eene Slede; Rolvat; 40 porceleinen Melkteilen; Bakhuisgerief.

1000 kilogr. allerschoonste Plantaardappels (Magoleinen).

Eenen extra goeden Waakhond.

De koopen onder de 25 frank af te betalen.

Studie van M^r HUB. DEVUE, Notaris te Alken.

VERKOOP

van SCHAARHOUT

te Alken.

Woensdag, 14 Februari 1894, om 10 ure 's morgens, te Alken, ter plaatse, zal de Heer Baron Whettnall, Senator, door 't ministerie van den Notaris DEVUE, van Alken, publiek verkoopen :

50 schalmen Schaarhout en Sleenhout, van Dennen, in het park van den Brandepoel te Alken.

Vergadering aan het pachthof van den Brandepoel.

De koopen van 10 frank en er onder af te betalen. Achterstallige schuldenaars worden niet aangenomen.

GEMEENTE OP-GRIMBY

OPENBARE VERKOOP

van wassende Dennen.

Het Gemeentebestuur van Op-Grimby

zal op DINSDAG, 13 FEBRUARI 1894, te 10 ure 's morgens, overgaan tot den openbaren verkoop van

8 hectaren 74 aren 60 centiares wassende Dennen.

staande in de gemeenteboschen, ter plaatse genaamd *Op den Duivelsberg*.

Het hout is dienstig tot palen, lathout, hopstaken, kepers, enz.

De dennen zullen eerst in loten en daarna in massa opgeroepen worden.

Vergadering ten huize van PH. WARSON, op de *Klein Hoef*.

Op krediet, mits borg.

De Secretaris, De Burgemeester,
P.-M. DEXTERS. L. VAN DER HALLE.

S^{te} - LUTGARDIS' DRUKKERIJ

BIJ DEN UITGEVER VAN DIT BLAD

Jos. Leenen, Boekdrukker

HAMELSTRAAT, 13

wordt met veel zorg en spoed, aan de minst mogelijke prijzen, vervaardigd alles wat de Boekdrukkerij betreft, als prachtwerken en andere, boeken, vlugschriften, registers, facturen, circulairs, programs, affiches, doodsbriefen en doodsbeeldekens, trouwbrieven, adres- en visietkaarten, enveloppen met firma, enz.

Men spreekt er borg voor de zuiverheid van den tekst, en alle drukwerken worden er, kosteloos en naar ieders wensch, opgesteld of vertaald, volgens het geval.

PAPIER- EN BOEKHANDEL
SCHOOL- EN BUREELBEHOEFTE

Paternosters, Medailles, Prenten, Beeldekens, enz.

SCHOONE KERKBOEKEN

in alle banden en van alle prijzen, te beginnen van 25 c.

Uiterhand te koop

met alle gemak van betaling het oud en alom gekend HUIS LEONARDUS BECKERS, schilder.

Dit huis is bijzonder geschikt voor allen handel zoowel door zijne geriefelijke inrichting als door zijne voordeelige ligging in het midden der *Thiensche straat, 26*, alwaar men zich verder kan bevragen.

NEYS - INGENBLEEK

13, Groote Zoutstraat, 13

Huis uitsluitend ingericht voor het IN 'T DROOG ZUIVEREN (nettoyage à sec) en het IN 'T NIEUW WASSCHEN van alle mans-, dames- en kinder-costumen 't is gelijk van welk fatsoen, of van welke stof zij ook wezen, zonder van vorm of kleur te veranderen.

Zoo ook van alle soorten van gordijnen, tapijten, en verder al wat dit vak betreft.

Goede en spoedige bediening, prijzen in vertrouwen.

Opgepast! — Werk! Werk!

Men vraagt VRIJ WILLIGERS met premie: 1600 fr. (zestien honderd). Voor alle inlichtingen wende men zich ten bureele van H. VAN SLYPE, Luiksche poort, 71, te Sint-Truiden.

Officieele en rechtstreeksche Agent van 't Departement van Oorlog,
H. VAN SLYPE.

TE HUREN te Half-Maart

een schoon COMMERCIEHUIS, gelegen in de Brusthemstraat en bewoond door M. Vrancken-Lepinois.

Zich te bevragen bij M. KNAPEN, rentmeester, Statiestraat.

TE HUREN voor Half-Maart 1894,

schoone en aangenaam gelegen KWARTIERS.
Adres op het bureel van dit blad.

Ververij De Zwarte Arend

D. INGENBLEEK & ZUSTER

12, Brusthemstraat, 12

De Ververij *De Zwarte Arend* is heel bijzonder ingericht voor het VERVEN in modekleuren of in 't zwart van alle mans- en damenkledingen, gordijnen, tapijten, en zoo voort.

Nauwkeurig werk, vaste prijzen.

IJZEREN WEG.

Thienen—Sint-Truiden—Tongeren.

Thienen	4,53	6,53	8,27	12,49	2,51	6,28	8,44
Grimde	5,01	7,01			2,59	6,36	8,52
Oplinter	5,08	7,08			3,06	6,43	8,59
Neerlinter	5,16	7,16	8,47	1,05	3,14	6,51	9,07
Zout-Leeuw	5,24	7,24	8,55	1,13	3,22	6,59	9,15
St-Truiden	5,37	7,37	9,08	1,25	3,35	7,12	9,28
Ordingeren	5,47	7,47	9,18	1,35	3,45	7,22	9,38
Houppertingen	5,55	7,55	9,26	1,42	3,53	7,30	9,46
Loon	6,04	8,04	9,35	1,50	4,02	7,39	9,55
Jessen	6,13	8,13	9,44	1,59	4,11	7,48	10,04
Piringeren	6,18	8,18	9,49	2,04	4,16	7,53	10,09
Tongeren	6,27	8,27	9,58	2,13	4,25	8,02	10,18
Tongeren-Luik	6,31	8,31	12,02	2,13	4,25	8,02	10,18

Tongeren — Sint-Truiden — Thienen.

Tongeren	4,50	7,10	10,38	12,55	2,27	6,43	8,17	
Piringeren	4,59	7,19	10,47	1,04	2,35	6,52	8,26	
Jessen	5,03	7,23	10,51	1,09	2,39	6,56	8,30	
Loon	5,13	7,33	11,01	1,19	2,48	7,06	8,40	
Houppertingen	5,21	7,41	11,09	1,27	2,55	7,14	8,48	
Ordingeren	5,28	7,48	11,16	1,34	3,02	7,21	8,53	
St-Truiden	5,38	8,08	11,26	1,44	3,12	7,31	9,03	
Zout-Leeuw	5,49	8,19	11,37	1,55	3,21	7,42	9,14	
Neerlinter	5,57	8,27	11,45	2,03	3,29	7,50	9,22	
Oplinter	6,05	8,35	11,53			3,37	7,58	
Grimde	6,18	8,48	12,01			3,43	8,06	
Thienen	6,20	8,50	12,08	2,22	3,49	8,13	9,41	
Thienen-Brussel	6,52	8,02	(exp.)	9,38	10,42	12,37	exp.	
	12,49	2,42	3,50	(exp.)	7,19	8,14	8,59	exp.

Hasselt — Sint-Truiden — Landen.

Hasselt vertrek	7,36	10,05	2,25	4,20	7,30		
Alken	7,48	10,16	2,35	4,35	7,40		
Cortenbosch	7,50	10,27	2,45	4,50	7,50		
Sint-Truiden	8,08	11,53	2,56	6,15	8,01		
Velm	8,17	12,03	3,05	6,29	8,10		
Landen	8,25	12,12	3,13	5,38	8,18		
Landen-Luik	8,29	10,40	12,27	3,21	4,26	7,10	9,06

Landen — Sint-Truiden — Hasselt.

Landen	6,30	8,45	12,35	4,25	7,23	
Velm	6,39	8,59	12,35	4,39	7,37	
Sint-Truiden	6,49	9,20	12,54	5,55	8,00	
Cortenbosch	6,59	9,31	1,04	6,10	8,11	
Alken	7,09	9,42	1,14	6,25	8,22	
Hasselt aankomst	7,18	9,52	1,23	6,35	8,32	
Hasselt-Maastricht	9,28	11,28	3,22	7,22		
Hasselt-Eyndhoven	7,45	10,20	3,13	7,39		
Hasselt-Tongeren	5,47	7,57	11,27	3,20	5,31	8,05
Hasselt-Maeseyck				4,30	9,35	3,20

BUURTSPOORWEG

Oreye-Sint-Truiden.

Oreye	5,30	8,15	10,31	2,31	7,00
Heers	5,44	8,29	10,45	2,45	7,14
Klein-Gelmen	5,49	8,34	10,50	2,50	7,19
Gelinden	5,53	8,38	10,54	2,54	7,23
Engelmanshoven	5,58	8,43	10,59	2,59	7,28
Brusthem	6,06	8,51	11,07	3,07	7,36
Aelsterweg	6,80	8,53	11,09	3,09	7,38
Sint-Truiden					
Luiksche poort	6,13	8,58	11,14	3,14	7,43
Naamsche poort	6,17	9,02	11,18	3,18	7,47
Statieplaats	6,22	9,07	11,23	3,23	7,52

Sint-Truiden-Oreye.

St-Truiden, Statieplaats	7,00	9,16	11,25	3,34	8,00
Naamsche poort	7,05	9,21	11,30	3,39	8,05
Luiksche poort	7,09	9,25	11,34	3,43	8,09
Aelsterweg	7,14	9,30	11,39	3,48	8,14
Brusthem	7,16	9,32	11,41	3,50	8,16
Engelmanshoven	7,24	9,40	11,49	3,58	8,24
Gelinden	7,29	9,45	11,54	4,03	8,29
Klein-Gelmen	7,33	9,49	11,58	4,07	8,33
Heers	7,38	9,54	12,03	4,12	8,38
Oreye	7,52	10,08	12,17	4,26	8,52

EMM. VANSLYPE

GROOTE VERHUISWAGENS

Deze verhuiswagens zijn gemakkelijk en bijzonder geschikt tot het vervoer van Meubelen van allen aard, allerbeste zorgen, inpak gewaarborgd, spoedige en juiste bediening aan gematigde prijzen.

Rijke keus van HUURRIJTUIGEN van allen aard

zeer goed verzorgd en gemakkelijk, allerbest geschikt voor wandelingen, trouw- en doopfeesten, enz. Sierlijke getuigen, flinke paarden en bedreven koetsiers.

Brusthemstraat, 21, te Sint-Truiden

CORBILLARDS

RIJTUIGEN